

Henning Mankell

Midzomermoord

Uit het Zweeds vertaald door
Janny Middelbeek-Oortgiesen

DE GEUS

Twintigste druk

Oorspronkelijke titel *Steget efter*, verschenen bij Ordfronts Förlag AB,
Stockholm

Oorspronkelijke tekst © Henning Mankell 1997

Eerste Nederlandstalige uitgave © Janny Middelbeek-Oortgiesen en
De Geus BV, Breda 2003

Deze editie © De Geus BV, Breda 2011

*Published by agreement with Ordfronts Förlag AB, Stockholm,
and Leonhardt & Hoier Literary Agency aps, Copenhagen*

Omslagontwerp Mijke Wondergem

Beeldredactie Berry van Gerwen

Omslagillustratie © Mark Jenkinson/Corbis

ISBN 978 90 445 1587 9

NUR 332, 305

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Geus BV,
Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland. Telefoon: 076 522 8151.

Internet: www.degeus.nl

Er zijn altijd veel meer ongeregelde situaties dan geregelde...

UIT DE TWEDE WET VAN DE THERMODYNAMICA

De ouverture van *Rigoletto*

GIUSEPPE VERDI

Even na vijven hield het op met regenen.

De man die op zijn hurken tegen de dikke boomstam zat, begon voorzichtig zijn jas uit te trekken. Het had niet erg hard geregend en ook niet langer dan een halfuur, maar hij voelde dat het vocht toch door zijn kleren heen begon te dringen. Even vlamde een hevige woede in hem op. Hij wilde niet verkouden worden. Niet nu, niet midden in de zomer.

Hij legde zijn regenjas op de grond en stond op. Zijn benen waren stijf geworden. Voorzichtig begon hij heen en weer te wiegen om de bloedsomloop op gang te brengen. Ondertussen keek hij speurend om zich heen.

Hij wist dat degenen op wie hij wachtte niet vóór acht uur zouden komen. Precies zoals ze hadden afgesproken. Wel bestond het risico, ook al was het maar klein, dat er misschien iemand anders aan kwam lopen over een van de paden die door het natuurgebied slingerden.

Dat was het enige onvoorziene in het plan dat hij had gemaakt. Het enige waarvan hij niet zeker kon zijn.

Toch was hij niet ongerust. Het was Midzomer. In het natuurgebied had je geen campings of feestterreinen. Bovendien hadden degenen op wie hij wachtte de plek met zorg uitgekozen. Ze wilden met rust gelaten worden.

Twee weken geleden hadden ze besloten waar ze elkaar zouden treffen. Toen zat hij hen al maanden dicht op de hielen. Al op de dag nadat ze hun besluit hadden genomen, had hij uitgezocht waar de plek was. Hij had zich er goed van vergewist dat niemand hem zag wanneer hij zich in het natuurgebied bevond. Eén keer was er over een van de paden een ouder stel genaderd. Hij had zich in een bosje verstopt totdat ze hem waren gepasseerd.

Toen hij vervolgens de plek vond die zij voor hun midzomerwake hadden uitgekozen, had hij meteen gedacht dat de plaats ideaal was. Hij lag in een dalletje. Eromheen stond dicht struikgewas. En daarachter stonden wat groepjes bomen.

Ze hadden geen betere plek kunnen kiezen.

Of het nou voor hun eigen doeleinden was. Of voor die van hem.

De regenwolken trokken inmiddels weg. Op het moment waarop de zon te voorschijn kwam, werd het meteen ook warmer.

Het was een koude junimaand geweest. Iedereen die hij sprak, klaagde over het Skånse voorjaar. En hij was het met hen eens geweest.

Hij was het altijd met mensen eens.

Dat was de kans die je had om te ontsnappen, dacht hij altijd. Te ontsnappen aan alles wat op je pad kwam.

Die kunst had hij geleerd. De kunst om het met mensen eens te zijn.

Hij keek naar de lucht. Meer regen zou er niet komen. De lente en de voorzomer waren echt heel koud geweest, maar nu, nu midzomeravond aanbrak, kwam de zon eindelijk te voorschijn.

Het wordt een mooie avond, dacht hij. Bovendien zal het een gedenkwaardige avond worden.

Het natte gras geurde. Ergens hoorde hij een paar klapwiekende vleugels. Links aan de voet van de helling kon je de zee ontwaren.

Hij ging wijdbeens staan en spuugde de pruimtabak uit die in zijn mond dun was geworden. Daarna vertrapte hij die in het zand.

Hij liet nooit sporen na. Nooit van zijn leven. Maar vaak dacht hij dat hij eigenlijk zou moeten stoppen met pruimtabak. Het was een slechte gewoonte. Iets wat niet bij hem paste.

*

Ze hadden in Hammar afgesproken.

Dat was een geschikte plaats omdat er een paar uit Simrishamn kwamen en de anderen uit Ystad. Daarna zouden ze naar het natuurgebied rijden, hun auto's parkeren en te voet naar de plek gaan die ze hadden uitgekozen.

Eigenlijk was het geen gemeenschappelijk besluit geweest. Ze hadden een hele tijd verschillende alternatieven overwogen en over de voorstellen heen en weer gepraat. Maar toen een van hen ten slotte deze plek voorstelde, hadden ze die zonder meer geaccepteerd. Misschien omdat ze geen tijd meer hadden. Er moest nog veel

worden voorbereid. De tijd begon te dringen. Een van hen zorgde voor het voedsel, terwijl een ander naar Kopenhagen reisde om de kleren en pruiken te huren die ze nodig hadden. Er mocht niets aan het toeval worden overgelaten.

Ze troffen ook voorbereidingen voor het geval het slecht weer zou worden.

Op de middag van de dag voor Midzomer pakte degene die daarvoor verantwoordelijk was een groot zeildoek in een rode sporttas. Daarin stopte hij ook een rol plakband en een paar oude lichtgewicht tentharingen. Ook als het regende zouden ze buiten blijven, maar dan hadden ze tenminste wel een dak boven hun hoofd.

Alles was voorbereid. Niemand had echter kunnen voorzien wat er gebeurde.

Een van hen werd namelijk plotseling ziek.

Het was een jonge vrouw. En misschien ook degene die zich nog het meest had verheugd op wat er op Midzomer zou plaatsvinden. Ze had de anderen pas ruim een jaar geleden ontmoet.

Ze was die ochtend vroeg wakker geworden en voelde zich misselijk. Eerst had ze het aan zenuwen toegeschreven. Een paar uur later, toen het al over twaalfen was, begon ze echter over te geven en kreeg ze koorts. Nog steeds hoopte ze dat het zou overgaan, maar toen degene die haar zou ophalen bij haar aanbelde, stond ze te trillen op haar benen en vertelde ze dat ze ziek was.

Daarom waren het er maar drie die elkaar tegen halfacht op midzomeravond in Hammar troffen. Ze lieten zich echter niet uit het veld slaan. Ze hadden ervaring; ze wisten dat zoiets kon gebeuren. Tegen plotseling ziek worden kon je je nooit wapenen.

Ze parkeerden hun auto's bij het natuurgebied, pakten hun manden en verdwenen langs een van de paden. Een van hen meende in de verte accordeonmuziek te horen, maar verder hoorde je alleen maar vogels en in de verte het ruisen van de zee.

Toen ze op de plek kwamen die ze hadden uitgekozen, beseften ze meteen dat ze een juiste keuze hadden gemaakt. Hier zouden ze met rust worden gelaten. Hier zouden ze de dageraad kunnen afwachten.

Er was nu geen wolkje meer aan de hemel.

De midzomernacht zou helder zijn.

Begin februari hadden ze besloten hoe ze hun midzomerfeest zouden vieren. Toen hadden ze zitten praten over hun verlangen naar de heldere zomernacht. Ze hadden veel wijn gedronken en lang, op een speelse manier, zitten bekvechten over wat er eigenlijk met 'duister' werd bedoeld.

Wanneer trad die situatie tussen licht en donker in, die duisternis werd genoemd? Hoe kon je eigenlijk in woorden weergeven wat een schemergebied was? Hoeveel kon je zien wanneer het licht zo zwak was dat je je in die vage tussenfase bevond, die glijdende toestand, vlak naast de schaduwen die langzaam groeiden?

Ze waren het niet eens geworden. De duisternis bleef een onopgelost raadsel. Ze waren op die avond echter wel begonnen met het maken van plannen voor hun feest.

Toen ze bij het dalletje kwamen en hun manden hadden neergezet, trokken ze zich een voor een terug om zich in de beschutting van het dichte struikgewas te verkleeden. Met zakspiegeltjes die ze tussen de takken zetten, konden ze zien of hun pruiken goed zaten.

Geen van hen vermoedde dat hun ingewikkelde voorbereidingen op enige afstand door een man werden gadeslagen. De pruiken goed op hun hoofd krijgen was eigenlijk nog het eenvoudigst. De korsetten, kussentjes en onderjurken waren lastiger. Of de halsdoeken, de kragen en niet in de laatste plaats de dikke lagen poeder. Maar het moest allemaal echt zijn. Ze speelden een spel, maar ze speelden het wel serieus.

Het was acht uur toen ze uit hun bosjes te voorschijn kwamen om elkaar te bewonderen. Het gevoel was bij alledrie overweldigend. Opnieuw waren ze uit hun eigen tijd gestapt en hadden ze een andere betreden.

De achttiende eeuw, de tijd van Bellman, de dichter-zanger.

Ze kwamen naar elkaar toe lopen en barstten in lachen uit, maar werden meteen weer serieus. Ze spreidden een groot kleed uit, haalden de spullen uit de manden en zetten een bandrecorder aan: ze hadden verschillende van *Fredmans Epistels*, liederen van Bellman, op bandjes opgenomen.

Toen begon het feest. Wanneer het weer winter werd, zouden ze aan deze avond kunnen terugdenken.

Ze waren opnieuw samen bezig een geheim te scheppen.

Tegen middernacht had hij nog steeds geen beslissing genomen.

Hij wist ook dat hij geen haast had. Ze zouden tot de ochtend blijven. Misschien bleven ze wel de hele ochtend uitslapen?

Hij kende hun plannen tot in de kleinste details. Dat gaf hem een gevoel van onbegrensd overwicht.

Alleen degene die het overwicht had, kon ontsnappen.

Even na elven, toen hij kon horen dat ze aangeschoten waren, was hij voorzichtig van positie veranderd. Al tijdens zijn eerste bezoek aan de plek had hij het punt vastgesteld van waaruit hij zou opereren. Dat was vanuit dicht struikgewas wat hoger op de helling. Hij had volledig zicht op alles wat er zich rond het lichtblauwe kleed afspeelde. En hij kon vlak bij hen komen zonder zelf te worden gezien. Af en toe verlieten ze het kleed om hun behoefte te doen. Hij kon alles zien wat ze deden.

Het was inmiddels na middernacht. Hij wachtte nog steeds. Hij wachtte omdat hij aarzelde.

Er was iets veranderd. Er was iets gebeurd.

Ze hadden met zijn vieren moeten zijn, maar er was er eentje niet komen opdagen. In gedachten ging hij denkbare redenen na. *Er was geen verklaring.* Er was iets onverwachts gebeurd. Misschien was het meisje van gedachten veranderd? Misschien was ze ziek geworden?

Hij luisterde naar de muziek. Het gelach. Af en toe stelde hij zich voor dat hij daar zelf beneden bij het lichtblauwe kleed zat, met een glas in de hand. Na afloop zou hij een van de pruiken passen. Misschien ook een kledingstuk? Hij kon zoveel doen. Er waren geen grenzen. Wanneer hij zich onzichtbaar had kunnen maken, had zijn overwicht niet groter kunnen zijn.

Hij bleef wachten. Hun gelach werd nu eens luider en dan weer zachter. Ergens boven zijn hoofd zweefde plotseling een nachtvogel voorbij.

Het werd tien minuten over drie.

Nu wilde hij niet langer wachten. De tijd was rijp. De tijd waarover hij zelf beschikte.

Hij kon zich bijna niet herinneren wanneer hij voor het laatst een

horloge had gedragen. De uren en minuten tikten echter onophoudelijk binnen in hem. Hij wist altijd hoe laat het was. Hij had een inwendig uurwerk dat altijd de juiste tijd aangaf.

Beneden bij het lichtblauwe kleed was het stil. Ze hadden hun armen om elkaar heen geslagen en luisterden naar de muziek. Hij wist dat ze niet sliepen. Ze waren echter wel diep verzonken in hun dromen, hadden geen idee dat hij zich daar vlak achter hen bevond.

Hij pakte het pistool met de geluiddemper dat hij naast zich had neergelegd, op de opgevouwen regenjas. Snel keek hij rond.

Daarna sloop hij, lichtgebogen, naar de boom die vlak achter het groepje stond. Daar bleef hij een paar seconden staan. Niemand had iets gemerkt. Hij wierp een laatste blik om zich heen, maar er was niemand in de buurt.

Ze waren alleen.

Toen stapte hij naar voren en schoot elk van hen in het voorhoofd. Hij kon niet voorkomen dat er bloed op de witte pruiken spatte. Het ging zo snel dat hij zelf nauwelijks de tijd had om zich bewust te worden van wat hij deed.

Maar nu lagen ze dood voor hem. Met hun armen om elkaar heen, net zoals een paar seconden geleden.

Hij zette de bandrecorder uit. Luisterde. De vogels kwetterden. Nogmaals keek hij rond. Natuurlijk was er niemand.

Hij legde het pistool op het kleed. Maar eerst spreidde hij een servet uit. Hij liet nooit sporen na.

Daarna ging hij zitten. Keek naar hen, die zojuist nog hadden gelachen maar nu dood waren.

De idylle is niet veranderd, dacht hij. Het verschil is alleen dat we nu met z'n vieren zijn. Zoals vanaf het begin de bedoeling was.

Hij schonk een glas rode wijn in. Eigenlijk dronk hij niet, maar nu kon hij het niet laten.

Daarna paste hij een van de pruiken. At wat van het voedsel. Hij had niet veel trek.

Toen het halfvier was stond hij op.

Hij had nog veel te doen. Het natuurgebied werd vaak bezocht door mensen die 's ochtends vroeg op waren. Als er iemand tegen alle verwachtingen in het pad zou verlaten om het dal op te zoeken, mochten er geen sporen zijn.

Nog niet, in ieder geval.

Het laatste wat hij deed voordat hij de plek verliet, was hun tassen en kleren doorzoeken. Hij vond ook wat hij zocht. Ze hadden alledrie hun paspoort bij zich. Die stopte hij in zijn jaszak. Later die dag zou hij ze verbranden.

Hij keek nog één keer rond. Uit zijn zak haalde hij een foto-toestelletje om een foto te nemen.

Eentje.

Het was alsof hij een schilderij bekeek. Van een uitstapje uit de achttiende eeuw.

Het verschil was alleen dat iemand bloed op het beeld had gespat.

Het was de ochtend van Midzomer. Zaterdag 22 juni 1996.

Het zou een mooie dag blijven.

Eindelijk had de zomer Skåne bereikt.